

Handläggare: Annalena Norrbohm
Telefon: 08-508 25 320

Dnr 121-0110/2007

Till
Socialtjänstnämnden

Upphandling av vård för vuxna missbrukare-redovisning.

---

1 bilaga

Förslag till beslut

- 1 Socialtjänstnämnden godkänner föreliggande redovisning av den av förvaltningen genomförda upphandlingen av vård för vuxna missbrukare.
- 2 Socialtjänstnämnden beslutar, i eventuellt kommande ärenden avseende ramavtalen i rubricerad upphandling ge förvaltningschefen i uppdrag att å nämndens vägnar besluta om parts rättigheter och skyldigheter får överlåtas på eller uppdras åt annan. Vidare beslutar socialtjänstnämnden ge förvaltningschefen i uppdrag att å nämndens vägnar, besluta om och underteckna avtal om partsbyte.

Dag Helin

Eddie Friberg

Sammanfattning

En gemensam upphandling av missbrukarvård har genomförts av förvaltningen för stadens fjorton stadsdelsnämnder samt socialtjänstnämnden. Sextioen avtal har slutits.

Bilaga: Tilldelningsbeslut

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts inom socialtjänstförvaltningen i samverkan med chefer/missbrukskunniga från stadens samtliga stadsdelsnämnder.

Bakgrund

Inom staden har sedan år 1993 skett olika former av samordnad upphandling av vårdplatser för missbrukare. Sedan år 2000 har stadens samtliga stadsdelsnämnder deltagit i den gemensamma upphandlingen.

Vid sitt sammanträde den 26 april år 2007 beslöt socialtjänstnämnden att medverka i den för staden gemensamma upphandlingen av missbrukarvård, samt godkänna därför avsett förfrågningsunderlag. Förvaltningen ombads att återkomma till nämnden med redovisning efter genomförd upphandling.

Socialtjänstnämnden beslutade också att ge förvaltningschef Dag Helin i uppdrag att fatta tilldelningsbeslut samt teckna avtal med valda entreprenörer. Tilldelningsbeslutet fattades och expedierades den 16 november 2007.

Förvaltningschef Dag Helin har även haft i uppdrag från stadens stadsdelsnämnder att för deras räkning fatta tilldelningsbeslut och teckna avtal med valda entreprenörer.

1 entreprenör lämnade in en ansökan om överprövning av tilldelningsbeslutet hos länsrätten den 26 november 2007. Länsrätten avskrev målet för vidare handläggning den 30 november 2007.

Förvaltningens redovisning

Efterfrågade tjänster

Uppdraget avsåg upphandling av missbrukarvård för vuxna personer över arton år. Behovet var ett differentierat utbud av olika typer av stödboende och behandlingsinsatser i öppen och slutna vård. Efterfrågade insatser indelades i femtiofyra kategorier. Inom

varje större behovsområde gjordes även en vidare indelning. Grunden för denna var kön, medicinhantering och en viss åldersindelning.

Insatserna kompletterar stadens egna verksamheter och omfattas inte av myndighetsutövning.

Avtalstid

Avtalen avser perioden 2008- 01- 01-2009 -12-31 med möjlighet till 2 ggr 1 års förlängning. Förlängning sker om inte endera parten säger upp avtalet.

Maximal avtalstid är 4 år.

Priset är fast under avtalstiden. Vid förlängning kan viss uppräknig ske.

Nuvarande avtal upphör 2007- 12 -31.

Överprövning

Redan under anbudstiden lämnades i juni månad en ansökan in hos länsrätten om överprövning av krav som ställts i förfrågningsunderlaget inom kategorin familjevård. Ansökan avslogs och kammarrätten beviljade inget prövningstillstånd.

Anbud

Sista anbudsdag var 2007- 06 -12. Antalet inkomna anbud var 277 varav 5 anbud inkom för sent. Antalet anbud har i jämförelse med föregående upphandlingstillfälle mer än fördubblats.

Totalt har nittio anbud antagits och redovisas i sextioen avtal med sextio anbudsgivare. Femtiotvå anbudsgivare erhöll inget avtal. Etthundraåttiosju olika anbud ledde ej till avtal. C:a trettio anbudsgivare blir nya avtalspartners till staden år 2008. Trettio gamla får förnyat förtroende.

Anbudsutvärdering

Arbetsgruppen/referensgruppen, bestående av upphandlare från socialtjänstförvaltningen samt verksamhetsansvariga/sakkunniga från berörda förvaltningar har utvärderat inkomna anbud. Under upphandlingsprocessen rådde absolut sekretess.

Anbuderna fördelades kategorivis till mindre grupper inom upphandlingsgruppen, som utvärderade anbuderna. Diskussion om urval och behov har skett i hela gruppen vid 4 gemensamma möten.

Alla anbud som uppnådde godkänd kvalitetspoäng inom sin kategori enligt den utvärderingsmodell som presenterats i anbudsförfrågan ställdes mot priset.

Detta innebar att vid uppnådd miniminivå inom kvalitén, blev priset avgörande för urvalet.

Behov/marknad

Målet för upphandlingen var att skriva avtal med ett antal vårdgivare inom varje kategori efter stadens samlade behov. Ett alltför stort antal avtalspartners i en kategori kan innebära att vårdgivare, trots ramavtal med staden inte får några placeringar under avtalsperioden. Detta innebär att staden blir mindre intressant som avtalspartner samtidigt som det blir större svårigheter att förhandla om priser och andra villkor.

Medan ett alltför litet antal vårdalternativ kan innebära att socialtjänsten tvingas gå utanför avtal vid placering.

Behov och tillgång ser mycket olika ut i olika kategorier.

Verksamheter för stödboende drivs i stor omfattning av staden själv i socialtjänstförvaltningens regi. De kompletteras av flera frivilliga organisationer. Stiftelsen Hotellhem la anbud i olika boendekategorier utan att bli godkända för avtal. Verksamhetens tyngdpunkt är boendet och inte vården/stödet. Många olika typer av nischade boenden har sökts för olika målgrupper. Anbud saknas helt i vissa av dessa kategorier, exempelvis vissa typer av boenden för kvinnor eller unga vuxna.

Omvårdnadsboenden drivs av staden själv och upphandlingen ska komplettera behovet. 6 entreprenörer slöt avtal med staden om tio olika tjänster Samma vårdgivare gav i 2 fall flera anbud.

Olika typer av länorganisationer kompletterar stadens egna verksamheter med både olika former av boenden och verksamheter som har arbetstränande/behandlande karaktär. Utbudet har varit stabilt över flera års tid. 5 organisationer slöt avtal med staden.

Familjevård organiseras av många entreprenörer. Behovet från staden är emellertid begränsat, eftersom efterfrågan sjunker och staden har en egen stor vårdgivare. Femton anbud ledde till 3 avtal. 2 av entreprenörerna är nya för staden.

Behandlingshem med 12-stegsinriktning drivs av många entreprenörer. Konkurrensen är hård. Avtal slöts med både nya och gamla vårdgivare. 4 entreprenör erbjuder vård riktat till män, 3 vänder sig enbart till kvinnor och 8 hem till både män och kvinnor. En entreprenör erbjuder behandling för yngre kvinnor och en annan ger behandling till yngre män.

De platser som upphandlas i kategorin för terapeutiska behandlingshem vänder sig främst till personer som är i behov av både kommunens och landstingets tjänster samtidigt. En gemensam vårdplanering bör ligga till grund inför placering. Tjugofem anbud ledde till avtal kring tolv tjänster med tio entreprenörer.

I kategorin för övriga behandlingshem gavs trettionio anbud. Elva av dessa ledde till avtal.

Kategorin som söker verksamheter som ger vård och behandling till personer inställda på substitutionsbehandling fick elva anbud varav 3 reglerades i avtal. Själva substitutionsbehandlingen upphandlades dock inte, eftersom det är ett landstingsansvar.

Institutioner som enbart sysslar med utredningar har inte lagt anbud i den här upphandlingen. Det förefaller som den tjänsten saknas på marknaden. Däremot gav fjorton behandlingshem med utredningskompetens anbud. Inget av dessa anbud godtogs, eftersom den tjänsten inte söktes här.

Tio anbud gavs i kategorin för LVM-nära klienter. 1 anbud ledde till avtal.

Inom öppenvården fanns 3 övergripande kategorier; 12-stegsbehandling, övrig behandling och samtalsbehandling. Trettio två anbud ledde till avtal om tolv tjänster med elva olika entreprenörer.

Förtydliganden

För att nå absolut jämförbarhet har förtydligande samtal kring anbud skett, främst i kategorin stödboende med någon form av kontrakt.

Prisförhandlingar

Inom de flesta kategorierna har prisförhandlingar skett. Detta har inneburit att för fyrtio två av de godtagna anbuden har *anbudspriserna* sänkts med mellan 2 och 16 %. (Även många anbudsgivare som inte godtogs i slutändan sänkte sina anbudspris) Fler än tio anbudsgivare sänkte sina priser med runt 10 % eller mer.

Det är naturligtvis svårt att överblicka vad prisförhandlingarna innebär i minskade faktiska kostnader för staden, då det ytterst kommer att handla om i vilken mån de olika avtalen används, men en bedömning kan vara cirka 10 miljoner kronor inom dygnetrunnbehandling. Många behandlingshem sänkte anbudspriset med hundra kronor/vårddygn. Det innebär att trettio årsplaceringar eller sextio halvårsplaceringar ungefär ger den summan i lägre kostnader. Som en jämförelse kan nämnas att av förfrågningsunderlaget framgår att 446 olika personer fått behandling för ca 52 miljoner kronor i nästan 52 tusen dygn till en snittkostnad av cirka 1 000 kronor/dygn.

Vid förhandlingar med anbudsgivare inom öppenvården sänktes i många fall dygnsprisen med mellan sextiofem och hundra kronor.

Flera entreprenörer inom de olika boendekategorierna gjorde vid förhandlingarna större eller mindre sänkningar av anbudspriserna på mellan 3 och 16 %.

Prisbild 2008

De allra flesta entreprenörerna som får förnyat kontrakt har haft samma pris under den nu pågående 3-årsperioden (t.o.m. år 2008). Det nya priset binds i 2 år. En höjning av priset på 2 % är möjlig för samtliga avtalspartners vid förlängning av avtalet ett tredje respektive ett fjärde år.

När gamla avtalspartners lagt nya anbud till staden och fått förnyat förtroende kan man göra en bedömning av prishöjningarna/utfallet. Hälften av entreprenörerna i det nya avtalet är gamla avtalspartners. Bland dem kommer ungefär 1 tredjedel att ha samma pris de närmast 2 åren som de haft i 3 år tidigare. Enstaka anbudsgivare t.o.m. sänker priset till staden. Det kan bero på att man satsar på kontraktet eller att konkurrensen i kategorin är hård. Övriga 2 tredjedelar höjer priser mellan 2,1 % och 33 %. De 5 entreprenörer som höjer 20 % och mer är alla verksamheter som har låga priser inom sina verksamheter. 1 är t.ex. en öppenvård som höjer med 50 kronor till 300 vilket ger hög procentuell höjning men fortfarande lågt pris. Priset på 2 behandlingshem för kvinnor stiger kraftigt. Vid förra avtalstillfället gjorde dessa entreprenörer stora prissänkningar för att ta marknadsandelar i staden. Nu är man etablerad eller utfallet har inte blivit det man hoppats så priserna höjs med mer än 30 % från en i och för sig relativt låg nivå.

I övrigt går det inte att se någon speciell trend.

Behandlingshemmens nya priser ligger på mellan 1 030 och 1 930 kr/dygn. Spridningen är jämförbar med föregående upphandling (900 -1990 kr). De högre priserna tas oftast ut av behandlingshem som behandlar personer med missbruk och psykiska störningar. Vid placeringar på dessa hem är det oftast personer som behöver insatser både mot missbruk och för behandling av psykiska problem. Det innebär att kommun och landsting förväntas dela på kostnaderna.

Synpunkter

Ny upphandling av missbrukarvård har skett var tredje år sedan mitten av 90-talet. Antalet anbud har aldrig tidigare varit tillnärmelsevis så stort. Vid föregående tillfälle var det drygt 120 anbud och det var redan då en ökning med cirka 15 % av antalet anbudsgivare. Det stora antalet anbud innebär att man bör göra en översyn över hur paketeringen av en sådan här stor upphandling ska ske.

Upphandling av terapeutiska behandlingshem är ett ständigt dilemma. Behovet av platser finns, men det kan fortfarande vara stora svårigheter att få till stånd en adekvat kostnadsdelning med landstinget.

Genom skrivningar i anbudsfrågan har vid ett flertal tillfällen efterlysts utredningsinstitutioner utan framgång. Trovärdigheten hos den typen av institutioner anses högre än där utredningsinstitutionen även erbjuder egen behandling.

Problem är det också att få fram behandlingshemsplatser som vänder sig till målgruppen ”unga vuxna”. I förfrågningsunderlaget fastställdes därför inte någon fix övre åldersgräns. Antalet anbud är emellertid ganska begränsat även om en viss öppning kan ses främst inom öppenvården.

Avtalsinformation

Uppföljning och avtalsvård för stadens räkning planeras ske i förvaltningens regi.

En vårdgivarkatalog med noggrann presentation av samtliga avtalspartners kommer att färdigställas och delas ut till stadens berörda socialsekreterare.

En marknadsplats anordnas där våra avtalspartners får på olika sätt visa upp sig för stadens socialsekreterare intresserade politiker och berörda tjänstemän. Dessa mässor brukar vara väl besökta och mycket informativa.

SLUT.